

socialmedicinsk tidskrift

femtiosjunde årgången häfte nr 2 1980

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Box 60400, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, red. sekr.,
Brita Bahrton, bitr. red. sekr.

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, socialdirektör, Stockholm
Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro
Gunnar Häggberg, socialchef, Falun
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Willy Karlsson, socialchef, Örebro
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund
Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala
Gösta Tibblin, professor, distriktsläkare, Sollentuna
Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Storstadsungdomars syn på tillvaron

Vad vi här skall söka förmedla är den bild en grupp svenska storstadsungdomar gav av sig själva i intervjuer och frågeformulär under åren 1970–76. Den bilden är givetvis beroende av i vad mån de haft lust, villighet och förmåga att uttala sig om sina känslor, värderingar och beteenden i kontakt med en intervjuare äldre än de själva.

Den här gruppen ungdomar är inte vilken som helst; det är en grupp, slumpmässigt utvald, som vid Kliniken för studium av barns utveckling och hälsa följts från födelsen och upp genom åren till 18 år.

Av de ursprungligen 212 barnen fanns vid 18 år fortfarande 175 (83 %) kvar i studien.

Visserligen är huvudsyftet med den här studien att beakta longitudinella aspekter och utvecklingsperspektivet, men vi anser att det kan vara av intresse att redovisa det tvärsnittliga materialet från ungdomsåren medan det ännu är aktuellt.

Främst bygger vi på årliga psykolog-intervjuer med ungdomarna, då de var 15–18 år. Dessa strukturerade intervjuer har i regel tagit 1–1 1/2 timme i anspråk. De har kompletterats med följdfrågor, där så varit motiverat. Intervjuerna belyser ungdomarnas inställning till föräldrar, syskon och kamrater, förhållandet till det motsatta könet, inställningen till äktenskap, familjebildning och könsroller, vuxenroll, politik och religion. Intervjuerna ger också uppgifter om ungdomarnas bruk av alkohol, narkotika, thinner och tobak och sexdebut (tidigare behandlad i Socialmedicinsk tidskrift nr 5–6 1978). Cirka 80 % av dessa intervjuer är upptagna av samma psykolog (Katarina Björkman), som oftast ansett sig ha fått god kontakt med ungdomarna, isynnerhet ju äldre de blivit. Givetvis har några reagerat negativt på att bli ställda inför så många frågor.

Förutom intervjuerna har ett par frågeformulär ifyllda av ungdomarna utnyttjats. Det ena gäller ett formulär "Jag oroar mig för", som har ifyllts vid 15 år. Det har utarbetats av vårt engelska parallellteam, delvis på grundval av professor Hilde Himmelweits "Worries"-Questionnaire. "Orosformuläret" innehåller 5-gradiga skalor på 61 påståenden, som berör olika områden, som ungdomarna kan tänkas oroas för, sådana som tex utseende, framtid, skolan, föräldrarna och kamraterna m m.

Det andra är "Stugformuläret" vid 18 år, som är en revision av den sk "Stugenkäten" som utarbetats av B. E. Andersson och M. Ekholm, vilka använt den på ett stort antal 20- och 23-åringar i Göteborg (Andersson o Ekholm: Stugprojektet 12, 1972. Andersson, Landell, Sandström: Stugprojektet 35, 1976). Den tillkom ursprungligen för att studera generationsmotsättningar och upptagande av vuxenrollen.

I graderade poängskalor mäts ungdomarnas *uppfattning* om graden av samstämmighet mellan sig och föräldrarna, när det gäller inställning till arbete, familjesituation och samhälle. Den belyser också ungdomarnas egen trivsel och självvärdering, deras förhållande till föräldrar och vänner.

Vilka statistiska metoder som använts framgår av tabellerna.

I detta temanummer redovisas resultatet av denna pejling av storstads-ungdomarnas syn på tillvaron.

Ingrid Klackenborg-Larsson Katarina Björkman

Författare till samtliga artiklar i detta nummer är psykologerna Katarina Björkman och Ingrid Klackenborg-Larsson vid Kliniken för studium av barns utveckling och hälsa.